

RAASIKU VALLA EELARVESTRAATEEGIA

AASTATEKS 2021-2024

Aruküla 2020

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS.....	3
2. SOTSIAALMAJANDUSLIK KESKKOND	4
2.1 Rahvastik.....	4
2.2 Külad ja alevikud	6
2.3 Ettevõtlus	7
2.4 Vallavalitsuse Struktuur.....	8
3. RAASIKU VALLA EELARVESTRAATEEGIA.....	9
3.1 Olukorra kirjeldus, strateegia eesmärgid ja ülesanded.....	9
3.2 Eelarvestrateegia rakendamise keskkond	10
3.3 Tulud ja kulud	13
3.4 Laenude teenindamine	17
3.5 Vallaeelarve prognoos aastateks 2021 – 2024	18
3.5.1 Tulude prognoos	18
3.5.2 Kulude prognoos	20
3.5.3 Likviidsed varad ja kohustused.....	21
3.5.4 Investeeringustegevus	22
Lisa 1 Eelarvestrateegia tabelid.....	23

1. SISSEJUHATUS

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 sätestab, et vallal peab olema arengukava, mis on omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmärgid määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37¹ sätestab, et arengukava osa või sellega seotud iseseisev dokument on eelarvestrateegia, mille nõuded on määratud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses.

Eelarvestrateegia on selgitustega finantsplaan, olles aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeringute kavandamisel ja investeringuteks toetuse taotlemisel. Seaduse tasandil ei ole eelarvestrateegiale kehtestatud väga detailseid nõudeid. Sisuliselt ütleb seadus, et kohaliku omavalitsuse eelarvestrateegia peab:

- kirjeldama arengukavas nimetatud eesmärkide finantseerimise;
- hõlmama koostamise aastal vähemalt nelja järgnevat aastat;
- sisaldama majanduskeskkonna analüüsi ja prognoosi;
- andma ülevaate seadusega nõutavas detailsuses eelneva aasta tegelikest, jooksva aastal kavandatud (oodatavatest) ja järgnevateks aastateks prognoositud (kavandatud) sissetulekutest ja väljaminekutest;
- esitama kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse eelneva aasta tegeliku ning jooksvaks ja järgnevateks aastateks prognoositavad põhitegevuse tulemi ja netovõlakooormuse suurused;
- sisaldama muud olulist finantsinformatsiooni.

Käesoleva Raasiku valla eelarvestrateegia eesmärk on tagada keskpikas perspektiivis eelarvepoliitika jätkusuutlikkus ning viia arengukava eesmärgid kooskõlla valla reaalsete rahaliste võimalustega nende elluviimiseks. Arvestatud on valla arengut ja arengust tingitud vajadustega.

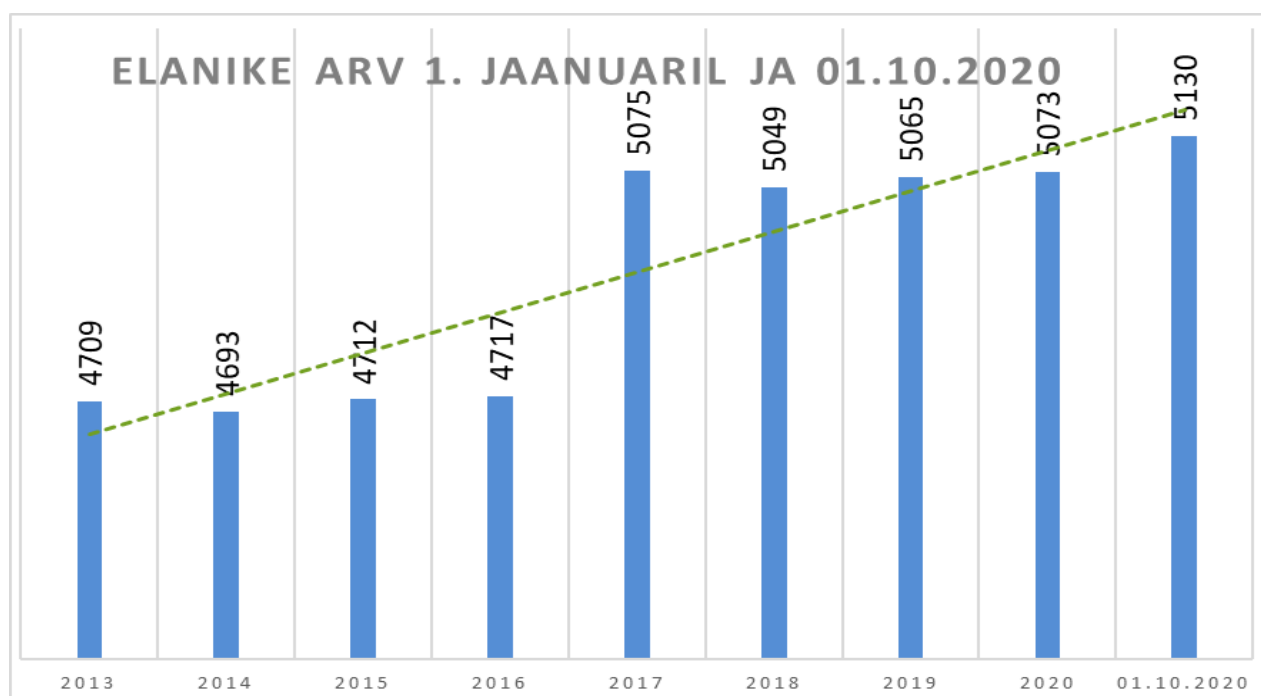
Andre Sepp
vallavanem

2. SOTSIAALMAJANDUSLIK KESKKOND

2.1 Rahvastik

Raasiku valla rahvastiku asustustihedus on 2020 aasta alguse seisuga 32 inimest km² kohta, sealjuures terve Eesti rahvastiku keskmine asustustihedus on samal ajal 30,5 inimest km² kohta. Pikka aega suhteliselt stabiilsena püsinud valla rahvaarv ületas 2012. a lõpus vallaelanikuks registreerimise kampaania käigus 4700 piiri ja 2016 lõpus 5000 piiri. Järgnevatel aastatel on rahvaarvu väike kasv jätkunud ning valla rahvastiku vanuseline koosseis noorenenud sh sündide arv kasvanud.

Raasiku valla rahvaarv on püsinud stabiilsena terve oma iseseisvusaja jooksul, olles samal ajal kerges kasvutrendis. Positiivsele muutusele rahvaarvus aitavad kaasa nii positiivne loomulik iive kui ka positiivne rändesaldo. 2013 aastal muutus rändesaldo negatiivseks ja seda valdavalt rändega Tallinnasse. Põhjuseks võib olla Tallinna tasuta ühistranspordikorraldus. 2016 aastal sundliitmise ohust tõugatuna toimus aadressandmete korrastamine ja lisandus üle ootuste palju elanikke. Sellest ka tavapärasest suurem positiivne muutus rahvaarvus 2017 aastal. Raasiku valla rahvaarvu muutus sarnases trendis on jätkunud ka järgnevatel aastatel ning eelarvestrateegia koostamise ajal on rahvaarv valla ajaloo kõrgeim (5130).

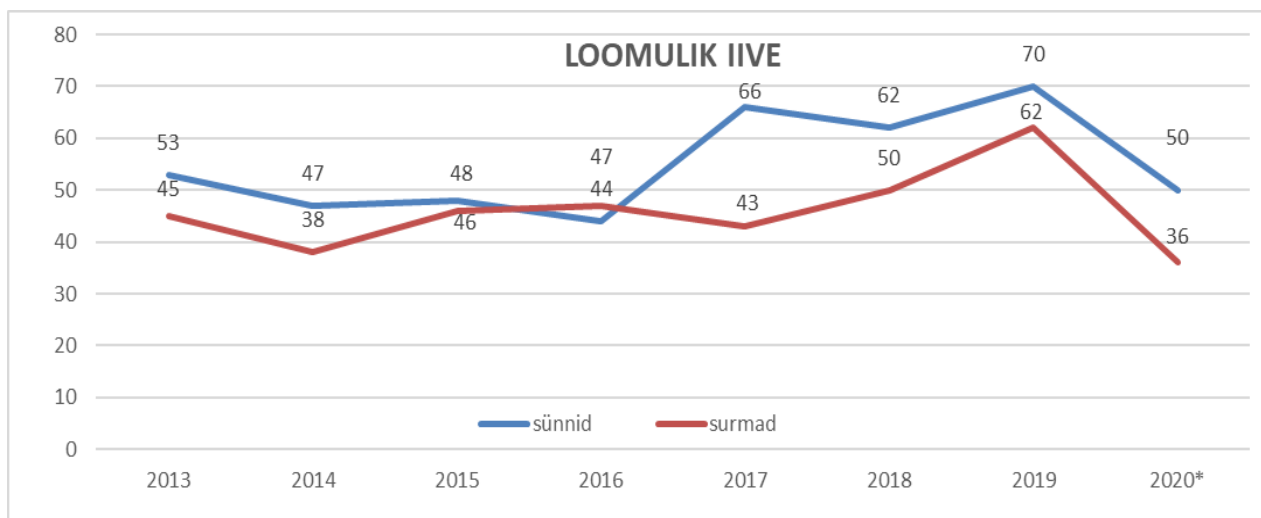
Joonis 1 Raasiku valla rahvaarvu muutuse trend (allikas: Rahvastikuregister)

Valla keskuses, Aruküla alevikus, elas 01. jaanuari seisuga 2115 ehk 42% ja Raasiku alevikus 1372 ehk 27% valla rahvastikust. Seega külades elab valla rahvastikust 31%. Selline paiknemine on olnud kogu vaadeldaval perioodil, mis tähendab, et Raasiku vallas elatakse endiselt heameelega ka alevikest väljaspool.

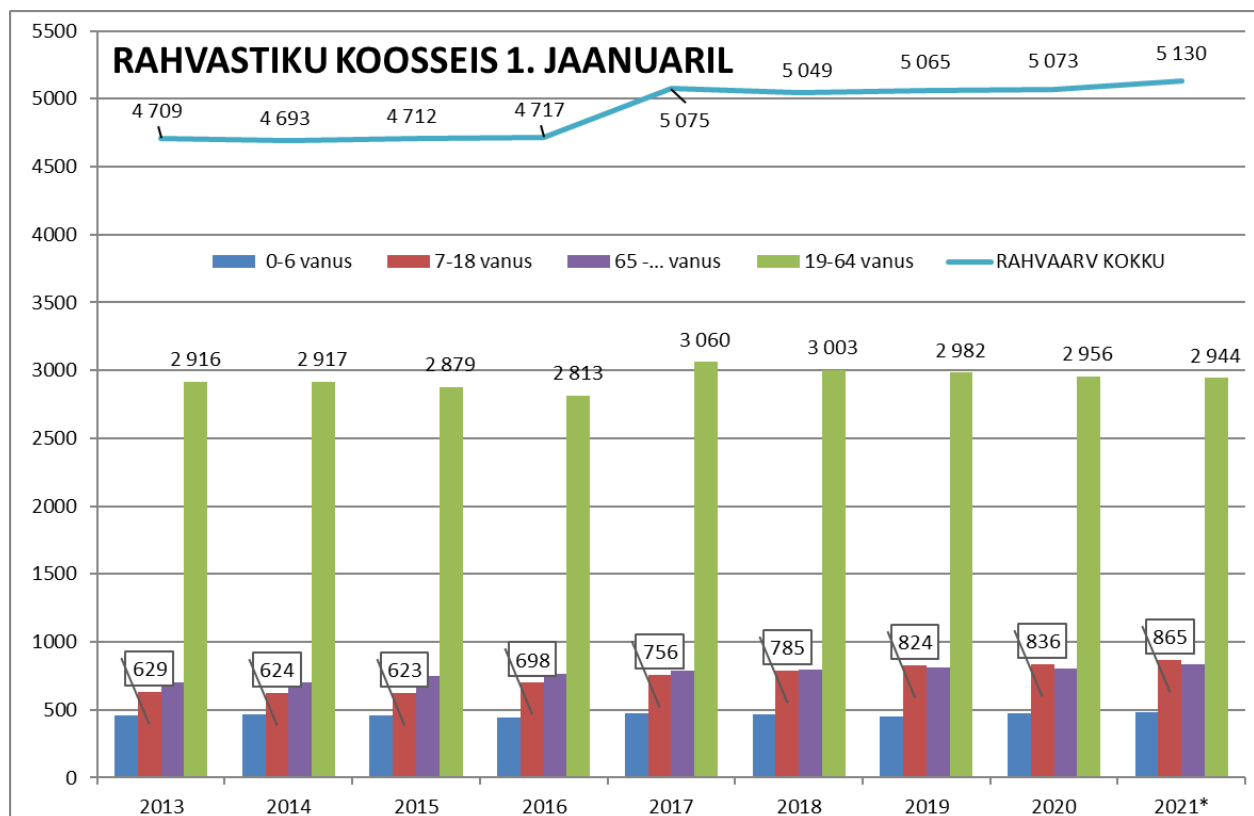
Tabel 1 Rahvaarv alevike ja külade lõikes 1. jaanuari seisuga

	2016	2017	2018	2019	2020
Aruküla	1993	2123	2129	2105	2115
Härma	124	133	123	118	119
Igavere	137	149	153	165	166
Järsi	196	229	229	223	217
Kalesi	204	220	220	233	239
Kiviloo	62	62	60	57	56
Kulli	118	132	136	140	150
Kurgla	89	97	105	110	116
Mallavere	42	57	52	54	57
Peningi	177	179	170	170	186
Perila	102	118	113	110	105
Pikavere	64	70	72	70	68
Raasiku	1283	1378	1346	1364	1372
Rätla	48	48	53	53	50
Tõhelgi	39	41	39	42	47
valla täpsusega	39	39	49	51	10
KOKKU	4717	5075	5049	5065	5073

Allolevalt jooniselt on näha, et loomulik iive on üldjuhul positiivne, langedes 8 viimase aasta jooksul vaid korra negatiivseks (2016 aastal -3). Joonisel toodud perioodi parim tulemus on + 23 aastal 2017 (sama tulemus oli ka 2010 aastal). 2017 on ka rahvaarvu üldise kasvu poolest suurima kasvuga (+358 inimest). Loomulik iive on raskesti prognoositav, kuid pikemaajalise statistika jälgimine näitab, et madalseis saavutati 2016 aastal. 2020 aasta 10 kuu põhjal (+14) võib prognoosida, et positiivne trend on jätkuv.

Joonis 2 Loomulik iive 2013- 01.10.2020 (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Alates 2016 aastast on märgatavalt iga aastaga kasvanud vanusegrupp 7-18 ja 2019 aastal ületas sellesse vanusegruppi kuuluvate arv kõige vanemat vanusegruppi (64+). See on fakt valla rahvastiku nooremisest. Vanusegruppi 65+ osakaal rahvaarvus on jäänud viimase 10 aasta jooksul 15-16% juurde. Seega on illustratsioonil toodu veelkordseks tõestuseks Raasiku valla rahvastiku koosseisu stabiilsusele ja positiivsetele trendidele.

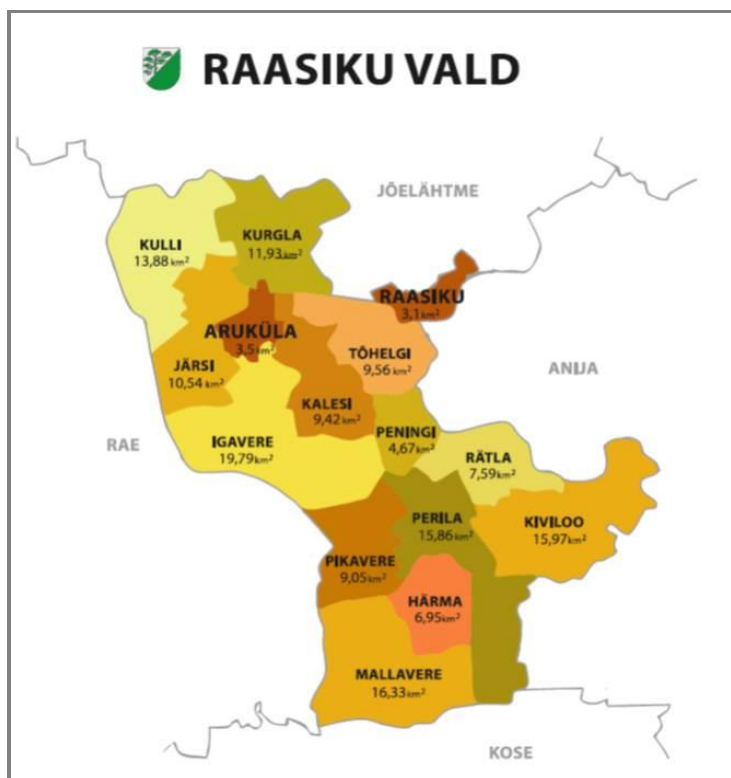
2021 - rahvastiku andmed 01.10.2020

Joonis 3 Raasiku valla rahvastiku koosseis 01.01 seisuga (allikas: Rahvastikuregister)

2.2 Külad ja alevikud

Raasiku vallas on 13 küla (Härma, Igavere, Järsi, Kalesi, Kiviloo, Kulli, Kurgla, Mallavere, Pikavere, Peningi, Perila, Rätla ja Tõhelgi) ja 2 alevikku (Aruküla, Raasiku), millede suurust ja paiknemist iseloomustab Raasiku valla külade kaart, vt joonis 4.

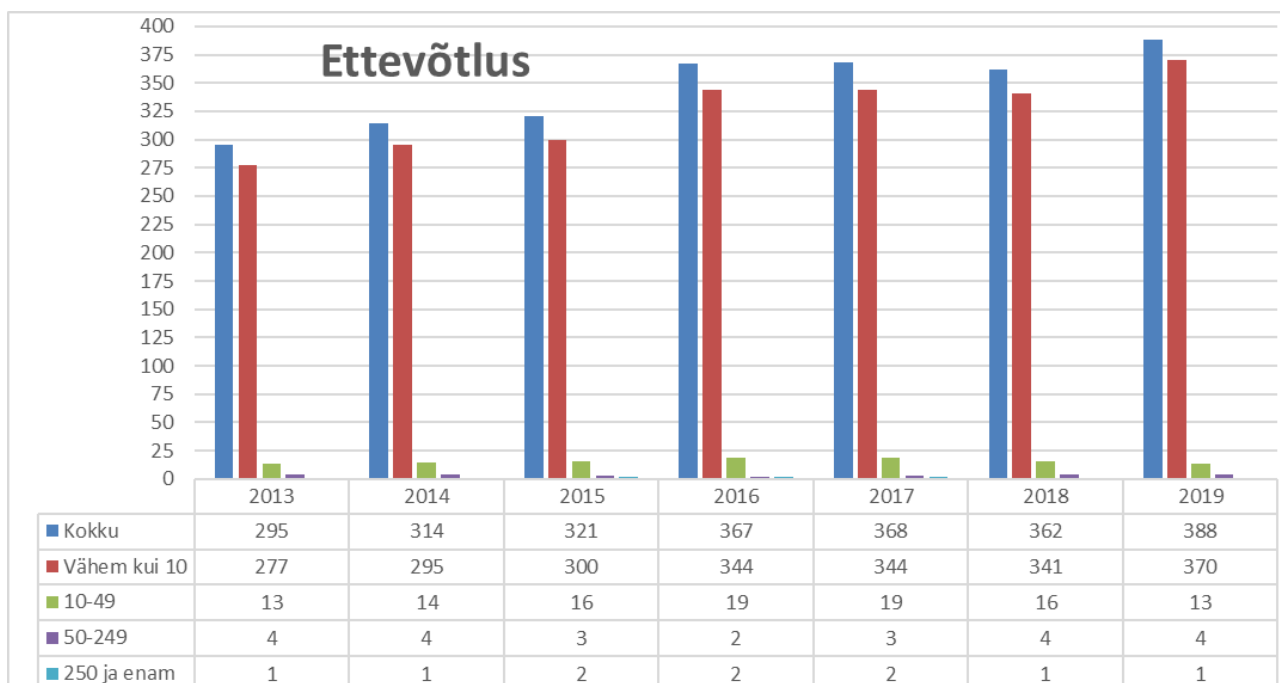
Külavanem on valitud ja küla arengukava kinnitatud 01.10.2020 andmetel seitsmes külas sh Pikavere ja Mallavere külad on valinud ühise külavanema ja omavad ühist arengukava. Raasiku vald toetab külade aktiivsust ja omaalgatust koolituste, kokkusaamiste ning rahalise toetuse eraldamisega. Viimast reguleerib „Raasiku valla küladele eraldatud rahaliste vahendite jaotamise kord”. Külavanemate tegevuse paremaks reguleerimiseks on Raasiku vallas olemas „Raasiku valla külavanema statuut”.

Joonis 4 Raasiku valla külade kaart

2.3 Ettevõtlus

Raasiku vallas tegutsevate ettevõtete arvust ja nende suurusest saab ülevaate järgmiselt jooniselt.

Joonis 5 Ettevõtted, kellede kontaktaadressiks on Raasiku vald (allikas: Statistikaamet)

Eeldades, et ettevõtted kellede kontaktaadressiks on märgitud Raasiku vald tegutsevad Raasiku vallas, võib järeldada, et ettevõtlus ja ettevõtlikkus vallas on stabiilne. 2016 aasta kasv on jäänud püsima.

Maksu- ja Tolliametile käivet deklareerivate Raasiku valla ettevõtete hulk on siiski väiksem ja seega mitte kõik siin registreeritud ettevõtted ei ole aktiivsed.

Raasiku vallale kuulub OÜ Raven, mis tegeleb Arukülas, Raasikul, Peningil ja Härma külas vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamisega. 2019 aastast on võimalik liituda tsentraalse veetarbimisega ka Kulli küla ühes piirkonnas.

Raasiku, Anija ja Kuusalu valdadele kuulub Ida-Harju ajaleht Sõnumitooja. Igale vallale kuulub kolmandik OÜ Sõnumitooja osadest. Kord kuus jõuab tasuta leht valla igasse postkasti.

Ettevõtjate suhtlemine vallavalitsusega on toimunud vastavalt vajadusele. Regulaarselt korraldatakse ettevõtjate huvi korral valla eestvedamisel ühiseid kohtumisi. Jätkuvalt tuntakse puudust kütusetanklast. 2016 sõlmitud tankla rajamise leping Euro Oil AS-ga ei realiseerunud. Täiendavad huviliste otsingud ei ole kandnud vilja, peamiseks probleemiks on piiratud juurdepääs planeeritud kinnistule Lagedi-Peningi maanteelt. Vallavalitsus on asunud välja selgitama võimalusi detailplaneeringuga kinnitatud juurdepääsu parendamiseks.

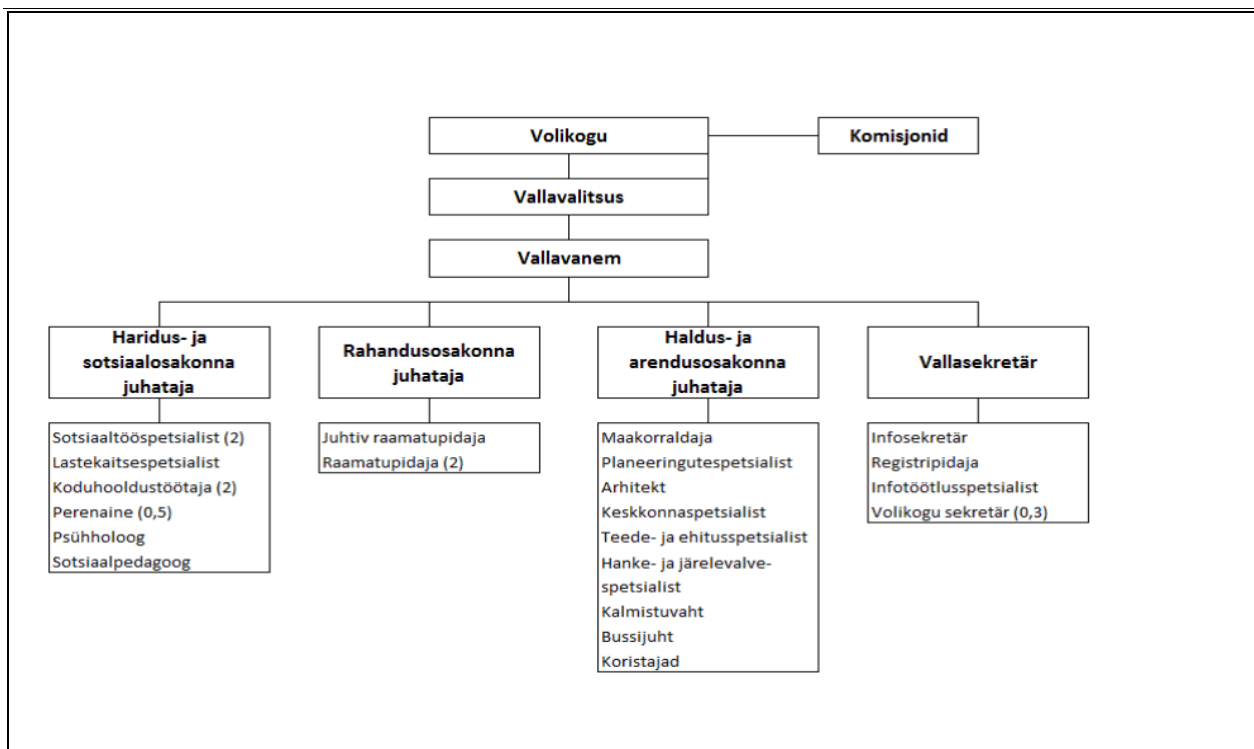
Registreeritud töötuid oli vallas 01.10.2020 seisuga 165, mis on 22 võrra suurem kui käesoleva aasta 9 kuu keskmine (143). Kui tavapäraselt on olnud suvekuud väiksema töötute arvuga, siis sel aastal on vastupidi. Alates märtsis, mil kehtestati riigis eriolukord, on töötute arv kasvanud oluliselt. Võrdlusena viimaste aastate keskmised töötute arvud: 2016 – 54, 2017- 76, 2018 -81 ja 2019 - 97¹. Töötute arv on oluliselt kasvanud kogu Eestis. Raasiku valla töötute osakaal on endiselt Eesti keskmisest 0,3% ehk nii nagu see oli 2019 aastal.

2.4 Vallavalitsuse Struktuur

Raasiku Vallavolikogu on 17-liikmeline, kuid valla taasloomisest kuni sügiseni 2017 oli 15 liikmeline. Volikogu liikmete arv kasvas seoses rahvaarvu kasvuga. Volikogu juurde moodustati 2017 valimiste järgselt lisaks revisjonikomisjonile veel 2 alalist komisjoni erinevate teemade käsitlemiseks.

Vallavalitsuses töötajate arv on olnud stabiilne ja piisav tagamaks omavalitsuslik toimimine kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses ja muude õigusaktidega sätestatud ülesannete täitmiseks ja vallakodanikele kvaliteetsete avalike teenuste tagamiseks.

¹ Andmed Statistikaameti andmebaasist

Joonis 6 Kohaliku omavalitsusüksuse Raasiku vald juhtimisstruktuur (struktuuri ei kajasta tähtajalisi erinevate projektide raames täidetud ametikohti)

3. RAASIKU VALLA EELARVESTRAATEEGIA

3.1 Olukorra kirjeldus, strateegia eesmärgid ja ülesanded

Pikemaajalise jätkusuutliku arengu tagamiseks ning valla eelarve tulude/kulude parema planeerimise eesmärgil on vajalik seada valdkonnapõhised prioriteedid erinevate investeerimisprojektide elluviimiseks ning püsikulude optimeerimiseks. Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks ning sellesse planeeritakse kavandata tegevuste finantseerimine. Arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamiseks ja ülesannete täitmise tarvis vajalikud rahalised vahendid saadakse valla eelarvelistest vahenditest ja/või täiendavatest eelarvevälistest ressurssidest, eelkõige kasutades Euroopa Liidu struktuurfondide vahendeid, tagamaks valla tasakaalustatud areng.

Eelarvestrateegia on aluseks iga-aastasele valla eelarve koostamisele ning annab üldised suunised. Prognoositud tulude ja kulude proportsioone on vajalik täiendavalt analüüsida eelarvete koostamise käigus. Tulude prognoos annab eelarvemahu suurusjärgu, mille alusel on võimalik vallal arenguvajadusi hinnates koostada võimalikult täpne kulude jaotus. Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele, koostab omavalitsus eelarvestrateegia eelseisva nelja aasta kohta. Raasiku Vallavalitsus on koostanud eelarvestrateegia vastavalt seaduses nõutud näitajatega. Põhitegevuse tulem on üldjuhul positiivne ning negatiivne eelarvetulem tuleneb vaid suuremahulistest investeringutest, mis viiakse ellu laenuvahendite abil.

Raasiku valla eelarvestrateegia koostamine annab võimaluse vallal edaspidi strateegiat jooksvalt uuendada ning finantsvahendeid tõhusamalt planeerida. Eelkõige on eelarvestrateegia vajalik investeerimistegevuse planeerimiseks. Eelarvestrateegia koostamisel ja menetlemisel lähtutakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 ning koostatakse vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 20 ettenähtule. Eelarvestrateegia koostamisel on kasutatud Statistikaameti ja Rahandusministeeriumi ülevaateid, analüüse ja prognoose ning

Rahvastikuregistri andmeid. Käesolev eelarvestrateegia kajastab valla eelarvepoliitilisi eesmärke ja tegevusi nende saavutamiseks aastateks 2021 - 2024. Eelarvestrateegias kajastatud eelnevate perioodide finantsnäitajad, on kajastatud tekkepõhise eelarve põhimõttest lähtuvalt, tagamaks võrreldavus 2019 ja järgnevate aastatega.

Raasiku valla arengukava finantseerimisel peetakse silmas kolme omavahel seotud eelarvepoliitilist üldist eesmärki:

- **konservatiivsus**, tagamaks valla arenguks vajalike kokkulepitud tegevuskulude, varaliste kohustuste ja investeringute rahaline kate;
- **sihipärasus**, kindlustamaks kõigi valla arenguvajaduste rahastamine kasutades vallaeelarvelise osaluse sihipärast jaotamist, sh projektipõhist kaasrahastust;
- **paindlikkus**, muutuvast majanduskeskkonnas säilitada valla finantsvõimekuse jätkusuutlikkus ja eelarve tasakaal.

Valla finantsvõimekuse tagamiseks püstitatakse järgmised ülesanded:

- Valla eelarves üksikisiku tulumaksu tulubaasi suurendamiseks suunatakse jõupingutused rahvastikuregistris elukoha andmebaasi vastavusse viimisele tegelikkusele; rakendatakse vallas elavate inimeste elukoha registreerimist stimuleerivaid meetmeid; vallavalitsuse poolt osutatavate avalike teenuste pakkumine seotakse enam saaja elukohaga; toetatakse kodanikuühiskonna tugevdamist, mis suurendab elanike vastutust toimuva eest ning osalemist avalike hüvede kulude kandmisel.
- Valla eelarveliste tulude kasvatamiseks suurendatakse valla osalusega äriühingu töö majanduslikku iseseisvust. Vaadatakse üle valla omatulude kasvatamise ja teenimise võimalused.
- Valla eelarves tagatakse raha prioriteetsete projektide kaas- ja sildfinantseeringuteks, et tuua valda enam investeringuid Euroopa Liidu struktuurfondidest, Eesti ja rahvusvahelistest arenguprogrammidest, riigi- ja erasektori vahenditest. Projektipõhiselt finantseeritavate tegevuste ja meetmete tarvis tagatakse võimalusel kaasfinantseering.
- Valla eelarvest rahastamisel eelistatakse objektide kompleksset väljaehitamist ja rekonstrueerimist ülalpidamiskulude kokkuhoiuks. Näiteks teede rekonstrueerimine koos kuivenduskraavidega, hoonete rekonstrueerimisel soojakadude vähendamine, kokkuhoid info ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamisest aja- ja töömahukuse vähendamise läbi.
- Valla eelarve koostamisel jälgitakse, et valla eelarves tegevuskulude kasv ei oleks kiirem valla eelarve tegevustulude kasvust. Lähtutakse säästliku kulutamise vajadusest; suurendatakse pikaajalise finantsplaneerimise rolli vallaeelarve koostamisel; tõhustatakse kontrolli eelarvevahendite kasutamise üle.

Käesoleva eelarvestrateegia koostamisel on võetud arvesse 2020 majanduslangust ja järgmisel neljal aastal rahulikku stabiliseerumist. Strateegia koostamine tänases olukorras on raskendatud, kuna langusaasta ei võimalda tugineda eelnevatele aastatele. Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi kohaselt asub majandus tõusuteele juba järgmisel aastal, samas brutopalkade kasvu veel ette ei nähta.

3.2 Eelarvestrateegia rakendamise keskkond

Rahandusministeeriumi 2020 suvise majandusprognoosi² kohaselt on majanduse hetkeolukord kardetust parem ja prognoosi kohaselt saab aasta majanduslangus olema -5,5%. Juba järgmisel

² <https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigieelarve-ja-majandus/majandusprognoosid>

aastal oodatakse majanduse taastumist ja prognoosi kohaselt on 2021 majanduskasv 4,5%. Palkade kasv taastub prognoosi kohaselt 2022 aastal.

Käesoleva aasta majanduslangus oli esimesel poolaastal kevadel oodatust aeglasem, ulatudes 3,9%ni. II kvartalis langes SKP 6,9% aastases arvestuses ja 5,6% eelmise kvartaliga võrreldes. Languse taga oli nii kahanenud sisenõudlus kui ka kiiresti vähenenud eksport.

Majanduslanguse põhi peaks jääma III kvartalisse ning kasvu taastumist on oodata 2021 kevadel. Majanduskasvu peaks järgnevatel aastatel rohkem toetama eksportiv tööstus ja teenindus. Koos sellega peaks ka sisenõudlus suurenema ettevõtete ja tarbijate kindlustunde paranemise kaudu, mis avaldub kaubanduse, ehituse ja teiste, peamiselt siseturule suunatud valdkondade kasvu kiirenemises.

Rahandusministeeriumi hinnangu kohaselt on Eesti majanduse kasvupotentsiaal hetkel 3% lähedal. Koroonapandeemia on kasvuvõimekust kärpinud, kuna viiruse tõkestamise meetmed piiravad osade teenuste pakkumist ja tarbimist ning sellest täielik taastumine võtab aega. Samuti omab mõju kriisis suurenenud ettevaatlikkus ning investeringute langus.

Pikaajalised kasvupotentsiaali mõjutavad trendid ei ole kriisis oluliselt muutunud. Majanduse edasist kasvuvõimekust piirab kõige rohkem tööjõu panuse vähenemine. Eurostati rahvastikuprojektsioonide kohaselt kasvab tööealine elanikkond Eestis lähiaastatel veidi, kuid selle struktuuris väheneb tööturul kõige aktiivsemate vanusgruppide osakaal.

Investeringute panus kasvupotentsiaali suureneb lähiaastatel, kui kriisi negatiivsed ilmingud kaovad ning ettevõtted taastavad investeringute tavapärase taseme. Samuti püsib kõrgel riigi investeringute tase, mis välisrahastuse toel jõuab uuele kõrgtasemele prognoosiperioodi lõpus.

Kriisi mõjul aeglustus palgakasv pea kõigis tegevusalades ning ulatus käesoleva aasta II kvartalis 1%ni. Oluline on märkida, et töötasu hüvitis loetakse palga osaks, kuigi selle maksis välja Töötukassa tööandja asemel. Ilma töötasu hüvitiseta oleks palgad olnud languses paari protsendi võrra. Maksuameti andmetel oli II kvartalis keskmise palgaväljamakse kasv 4% juures, mis tähendab, et langevate hindade tingimustes kasvas palga ostujõud ligikaudu 5% võrra ning töötavate inimeste majanduslik seis on veel suhteliselt hea.

Prognoosi kohaselt on oodata keskmise palga väikest langust käesoleva aasta teises pooles ning järgmise aasta esimeses pooles. 2021. aasta keskmisena ootame nullilähedast palgakasvu. Palgad pöörduvad ootuste kohaselt mõõdukale kasvule alates 2022. aastast, kuid kasvutempo peaks majanduse omale veidi alla jääma.

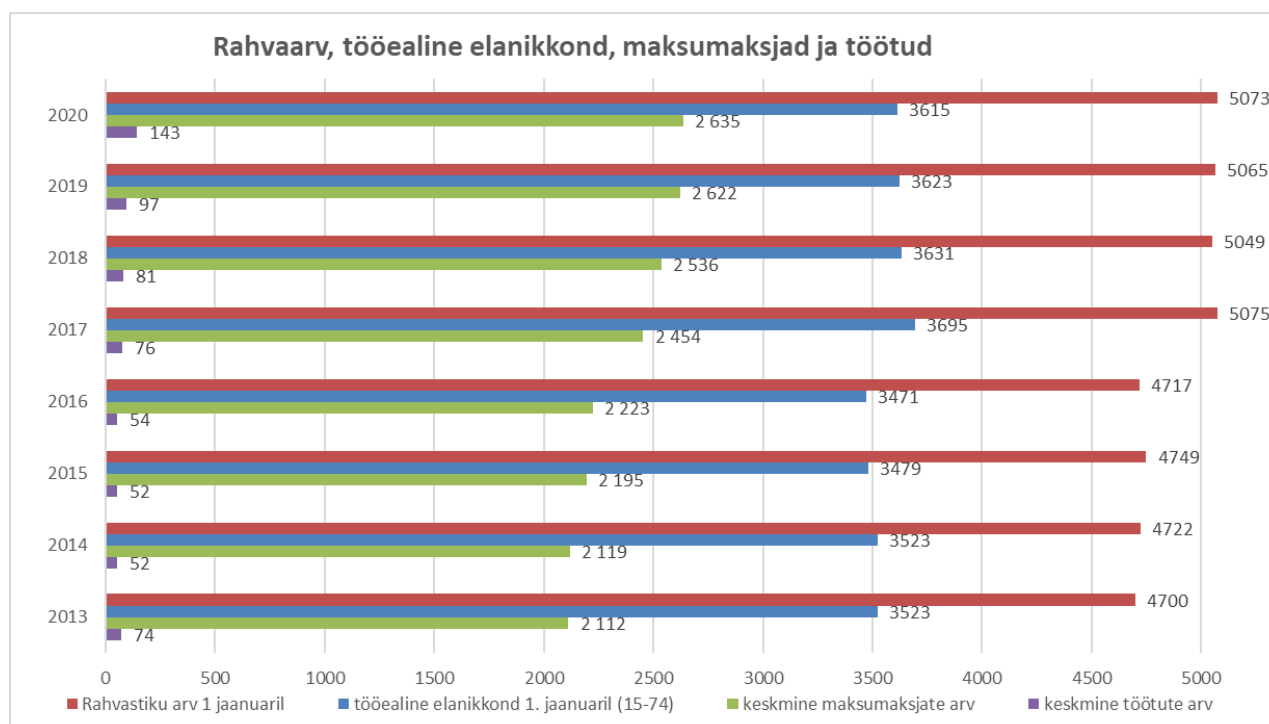
Tabel 2 Erinevad näitajad Eesti majanduse võimekusest, 2016 - 2019 tegelik ja 2020 - 2024 prognoos (allikas: Rahandusministeerium)

Näitaja	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
SKP reaalkasv, %	1,6	4,9	3,9	5	-5,5	4,5	3,5	3	2,3
Tarbijahinnaindeksi muutus %	0,1	3,4	3,4	2,3	-0,2	1,4	2,2	2,1	1,9
Tööhõive kasv, %	0,6	2,2	0,9	1	-2,9	-0,3	0,8	0,8	0,7
Tööpuuduse määr, %	6,8	5,8	5,4	4,4	7,5	8	7,3	6,6	5,9
Keskmine palk (eur)	1 144	1 221	1 314	1 407	1 422	1 428	1 493	1 565	1 626
Keskmise palga reaalkasv, %	7,2	3,0	4,0	5,1	1,3	-0,9	2,3	2,6	2
Sisemajanduse nõudlus, %	1,7	4	5,2	4,3	-6,6	4,5	3,1	3,4	2,1
Jooksevkonto (% SKP -st)	1,9	2,7	1,7	2,8	4,3	4	3,7	2,9	2,6

Tabel 3 Raasiku valla maksumaksjate arv, väljamaksed, tulumaks, töötute arv aastatel 2016 - 2020.a (allikad: Rahandusministeerium ja Statistikaamet)

Näitajad	2016	2017	2018	2019	2020*
Keskmine maksumaksjate arv	2 223	2 454	2 536	2 622	2 635
Keskmine sissetulek TSD alusel (eurot)	1 196	1 271	1 313	1 403	1 447
Väljamaksed füüsilistele isikutele TSD järgi (eurot)	31 903 112	37 431 244	39 949 140	44 141 125	30 504 362
Tulumaksu eraldus omavalitsusele	3 888 909	4 631 806	5 132 452	5 291 588	3 699 047
Registreeritud töötute arv perioodi lõpus	57	79	88	99	168
Registreeritud töötute arv perioodi keskmine	54	76	81	97	143

*2020 aasta näitajad 8 kuu andmete alusel

*2020 aasta keskmised näitajad (töötud ja maksumaksjad) 8 kuu põhjal

Joonis 7 Rahvastik, tööeline elanikkond ning maksumaksjate ja töötute aasta keskmine arv (allikad: Rahandusministeerium, Statistikaamet ja Rahvastikuregister)

Raasiku valla maksumaksjate keskmiste näitajate võrdluses on näha, et vaatamata rahvaarvu ja tööelise elanikkonna stabiilsusele on maksumaksjate arv kasvav. Tõenäoliselt on maksumaksjate arvu kasvu mõjutanud eelkõige eakamate elanike hõivatus kasv, nii nagu seda on terves Eestis. Käesoleval aastal sarnaselt tervele Eestile on oluliselt suurenenud töötute arv, kuid moodustab jätkuvalt kogu Eesti töötute arvust 0,3%. 2020 aasta 8 kuu andmete põhjal moodustab keskmine maksumaksjate osakaal kogu valla elanikkonnast 51,9% (2019 aastal 51,8% ja 2018 aastal

50,2%). Üldiselt on areng positiivne ja lubab jätkuvalt planeerida vallale stabiilselt kasvavat tulubaasi.

3.3 Tulud ja kulud

Tabel 4 Raasiku valla tulud, kulud ja finantseerimistehingud aastatel 2016 – 2020, eurodes (andmed on tekkepõhised; allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Eelarve	2016	2017	2018	2019	2020*
Tulud	5 976 019	6 880 391	8 109 960	8 344 178	8 644 928
Kulud	4 891 364	5 372 098	6 160 024	6 955 551	7 372 104
Finantseerimistehingud	- 175 569	970 721	1 973 597	1 805 439	-546 000

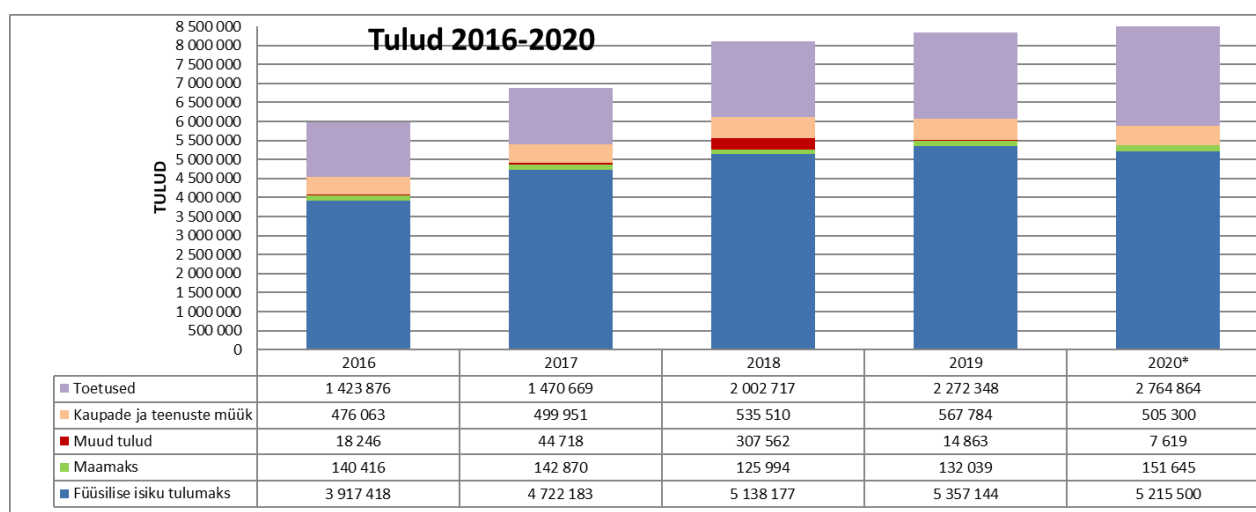
*-2020 andmed on märgitud planeeringu (eelarve) alusel

2019 aastal võrreldes 2018 aastaga on põhitegevuse kulud kasvanud ca 13% ja 2018 aasta võrdlus eelnevaga on 15%. Nendele aastatele eelneva perioodi kulude kasv on jäänud alla 10% ja 2020 aasta kasv on planeeringu kohaselt 6%. Kulude kasvu mõjutavad eelkõige uute rajatiste kasutuselevõtt, haridusasutuste suurenemine ja palgatõusud. Kulude suurem kasv võrrelduna tuludega mõjutab põhitegevuse tulemit ehk vähendab valla investeerimisvõimekust.

Tulude kasv on üldjuhul üle 10% välja arvatud 2019 aasta, mil see oli vaid 3%. Tulude suurust ja ka võrdlusandmeid mõjutavad ühekordsed toetused, mistõttu ei saa oodata, et kasv oleks stabiilne. Üldiseks kasvu mõjutajaks viimastel aastatel on olnud miinimumpalga kasv, hõivatute kasv, rahvaarvu kasv ja maksumaksjate arvu kasv. 2018 tulusid mõjutas ka ühekordselt laekunud kaevandustasu ca 300 tuhat eurot. Omavalitsuste tulumaksueraldise määra muutus mõjutas tulusid 2018 ja 2019 aastal.

2020 aasta finantseerimistehingutes on kajastatud olemasolevate laenude tagasimaksud, mis tähendab et valla laenukoormus väheneb ca 0,5mln võrra.

Valla tulubaas koosneb füüsilise isiku tulumaksu laekumistest, maamaksust, muudest tuludest (nt vee erikasutus, väärtetrahvid jms), kaupade ja teenuste müügist (nt ehituslubade riigilõivud, lasteaedade ja huvikooli õppemaksud, spordirajatiste kasutustasud jms) ja toetustest (ca 90% toetustest on eraldised riigilt hariduskulude, sotsiaaltoetuste, teehoiukulude osaliseks katmiseks). Tulusid detailsemalt kirjeldab järgmine joonis.

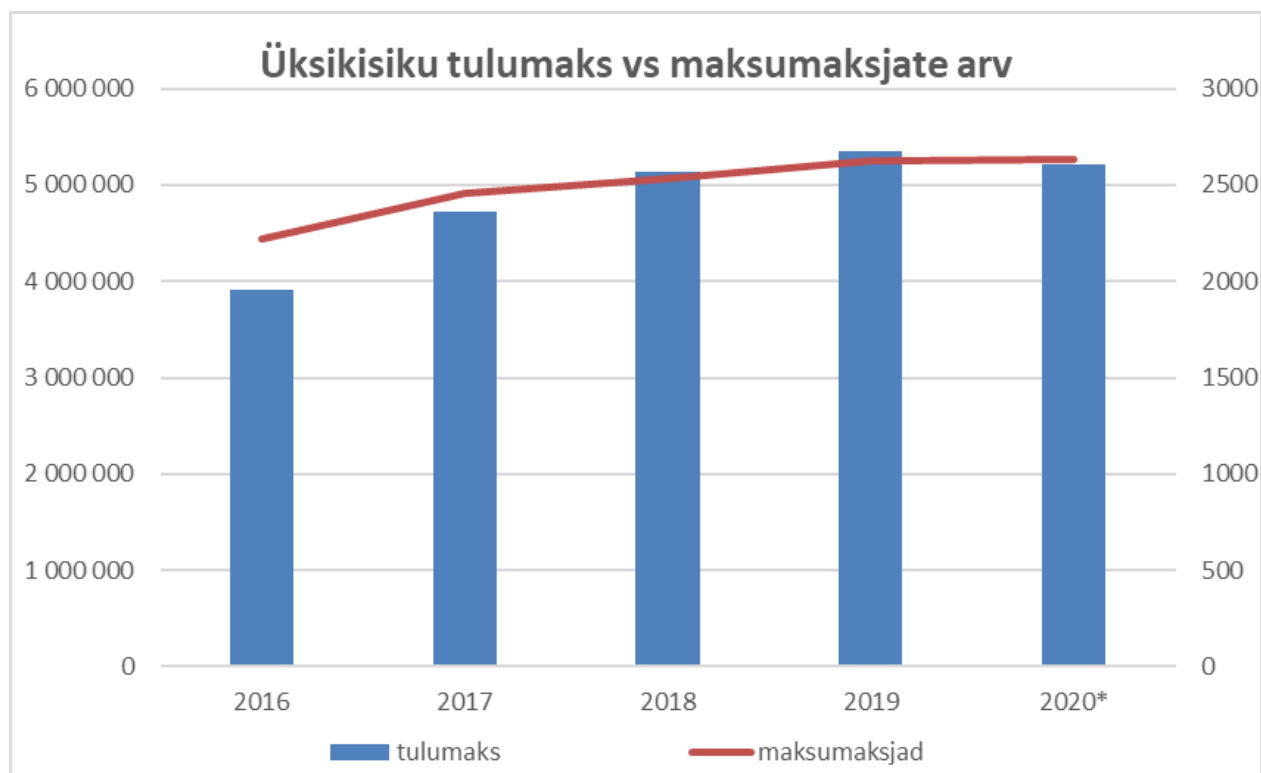

*-2020 andmed on märgitud planeeringu (eelarve) alusel

Joonis 8 Raasiku valla tulud (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Üksikisiku tulumaks moodustab Raasiku valla eelarve tuludest aastatel 2016 – 2020 keskmiselt 65%. Tulenevalt täiendavatest riigipoolsetest toetustest 2020 aastal, on selle aasta kogutuludes tavapärasest suurem toetuste osa (ca 32%, varasemalt keskmiselt 24%) ja tavapärasest väiksem üksikisiku tulumaksu osa (ca 60%).

2020 aastaks planeeritud tulumaksu on majanduslangusest mõjutatuna lisaelarvega vähendatud 10%, mis tähendab et võrrelduna varasema aastaga käesolevaks aastaks kasvu ei ole planeeritud.

*2020 tulumaksutulu on planeering ehk eelarvesse arvestatud

Joonis 9 Raasiku valla eelarvesse laekunud tulumaks aastatel 2016 - 2020 (allikas: Rahandusministeerium ja Raasiku Vallavalitsus)

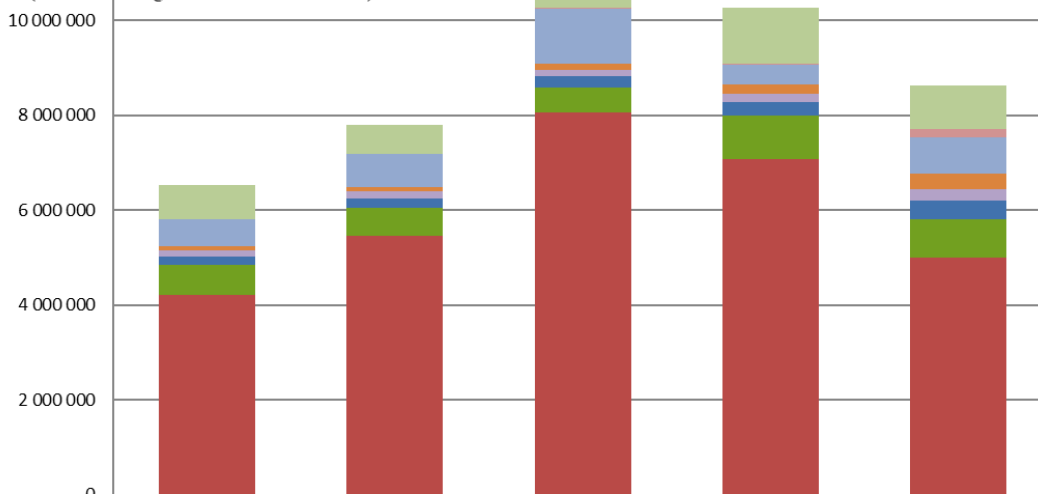
Teise suure osa valla tulubaasis moodustavad toetused, mis on aastatel 2016 – 2019 keskmiselt 24% kogutuludest. Tulenevalt täiendavatest riigitoetustest, tulumaksutulu ja kaupade-teenuste müügitulu vähenemisest, moodustab toetuste osa 2020 aasta kogutuludest 32%.

Toetustest enamuse (99%) moodustab riigipoolne toetusfond eelkõige haridustöötajate palgakulude, koolitoidu, õppevahendite ja sotsiaaltoetuste katteks. Viimastel aastatel on toetusfond vähesel määral suurenenud seoses omavalitsusele lisandunud ülesannetega. Ka omatulude ehk kaupade ja teenuste müügist saadav tulu on vallale arvestusliku tähtsusega ja moodustab sellel perioodil kogutuludest keskmiselt 7%. Ülejäänud ca 4% tuludest moodustavad maamaks ja muud tulud (vt joonis 8).

Üldjuhul on valla tulem positiivne, mis tähendab, et põhitegevuse tulud ületavad põhitegevuse kulusid. Suurem osa eelarvehenditest kulub haridusele (lasteaiad, koolid, alates 2017 kuulub hariduse alla ka huviharidus), moodustades aastatel 2016 – 2020 keskmiselt 67% kogukuludest. Suuruselt teine kuluartikkel on samal ajal üldvalitsemise kulu (so vallavalitsus, vallavolikogu, vallamaja ja laenude teenindamine), keskmiselt 9% kuludest. Kolmandal kohal on kulud vabale ajale ja kultuurile (sh kultuurimajad, raamatukogud, spordivaldkond), mis moodustab keskmiselt 8% kuludest perioodil 2016 – 2020. Ka kulud majandusele (valla teed ja tänavad ning väljarenditud pinnad va elamispinnad) on sel perioodil keskmiselt 8% kogukuludest.

Kulud valdkondade lõikes 2016-2020

(sh investeeringud vastavas valdkonnas)

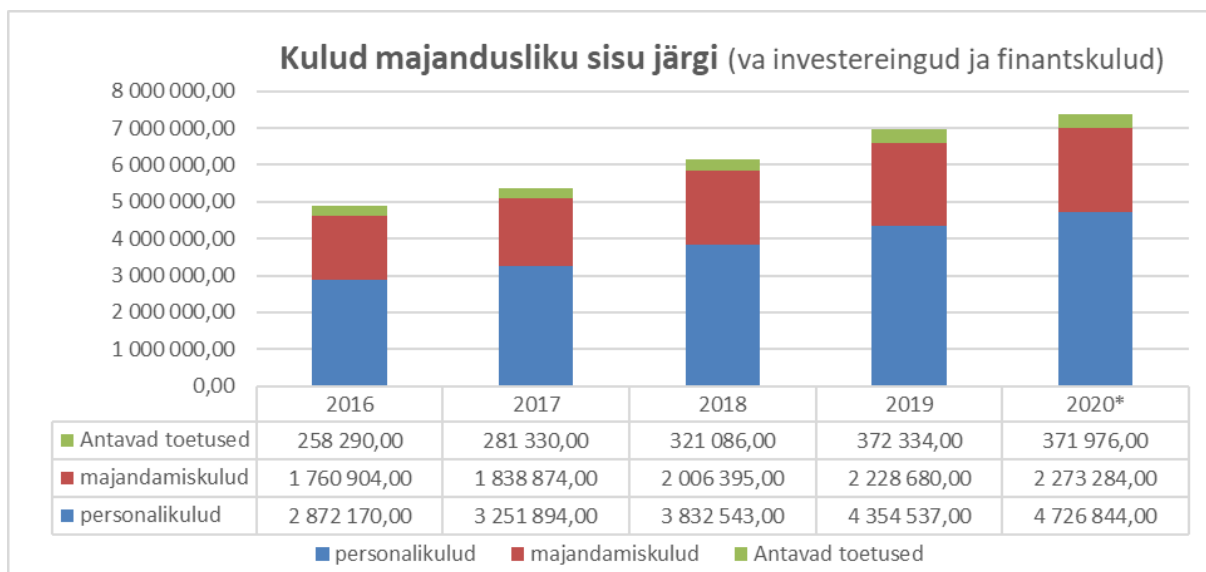
	2016	2017	2018	2019	2020*
Üldised valitsussektori teenused	706 027	600 529	684 783	1 199 271	923 132
Avalik kord ja julgeolek	9 463	10 917	25 519	16 539	171 415
Majandus	564 724	690 708	1 165 164	420 871	766 428
Keskonnakaitse	96 359	86 038	120 986	191 725	337 571
Elamumajandus	117 117	159 783	129 801	172 511	241 333
Sotsiaalne kaitse	183 542	189 213	246 795	290 013	398 459
Vaba aeg, kultuur ja religioon	637 587	601 317	511 706	901 728	796 398
Haridus	4 208 660	5 449 981	8 066 571	7 084 518	5 002 745

*2020 kulud on märgitud planeeringu (eelarve) alusel

Joonis 10 Raasiku valla kulude jaotus tegevusalade järgi (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

2016 - 2019 kogukulud mõjutavad oluliselt investeeringud Raasiku Põhikooli, Aruküla Põhikooli ja spordirajatistesse. 2020 kulud mõjutavad täiendavad riigitoetused teede korrashoidu ja KIK toetuse abil rajatav jäätmejaam.

Majandusliku sisu järgi jaotuvad kulud personalikuludeks, majanduskuludeks, eraldisteks (so antavad toetused), muudeks kuludeks ja investeeringuteks. Loetletutest neli esimest moodustavad põhitegevuse kulud. Põhitegevuse kuludest suurima osa moodustavad personalikulud, mis on aastatel 2016 - 2019 keskmiselt 62% põhikuludest ja on suureneva trendiga. Majanduskulud on samal ajal keskmiselt 33% ja väheneva trendiga. Eraldised ehk toetused moodustavad samal perioodil keskmiselt 5% kogu põhitegevuse kuludest, mis on sama osakaaluga kogu vaadeldava perioodi aastatel. Põhitegevuse kulud majandusliku sisu järgi kirjeldab järgmine joonis.

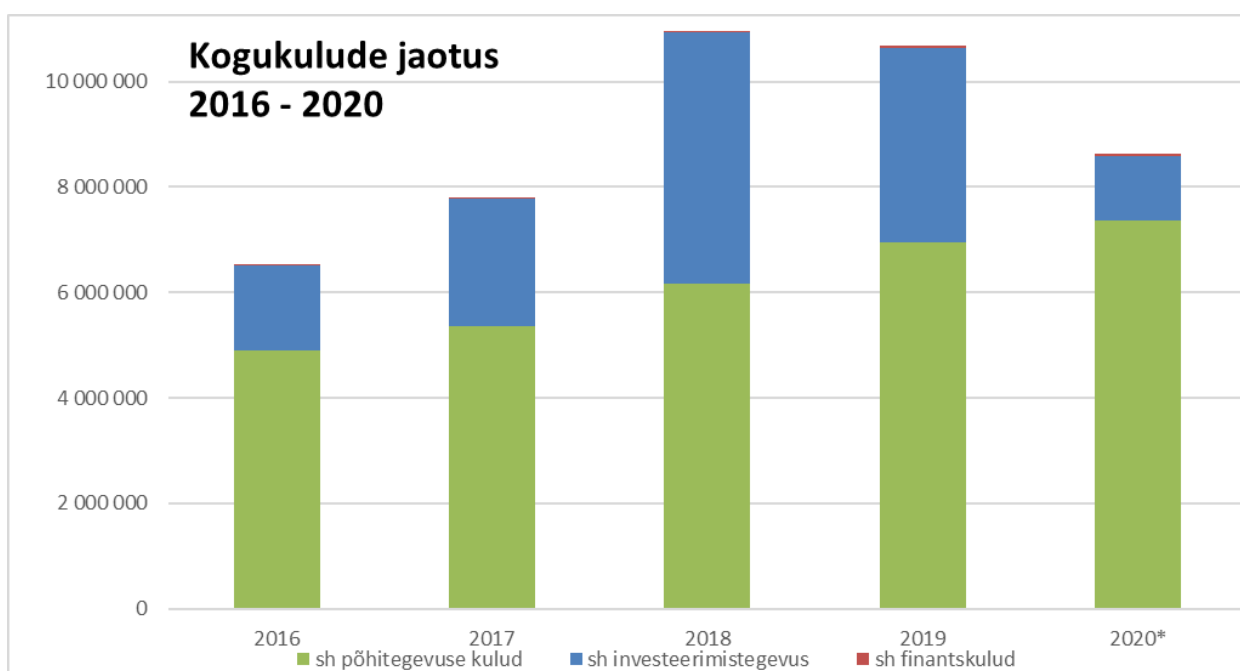

*2020 kulud on märgitud planeeringu (eelarve) alusel

Joonis 11 Raasiku valla põhitegevuse kulud majandusliku sisu järgi (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Investeeringuid tehakse valla omavahendite arvelt ja kaasates välisvahendeid (toetused, laenud). Kuni aastani 2016 oli investeeringute maht kuni 20% kogukuludest. Perioodil 2016-2020 on investeeringute maht kogukuludes ca 30%. Seega on viimaste aastate investeeringud kasvanud, samal ajal on kasvanud ka laenukoormus, sest investeeringuid finantseeritakse osaliselt laenude abil.

2016-2019 aasta suuremad investeeringuobjektid on Raasiku Põhikool ja Spordihoone (4,3 mln) ning Aruküla Põhikool ja staadion (3,8 mln). Lisaks on vald investeerinud teedesse sellel perioodil 1,8 mln (sh kergliiklusteed ja parklad, mis on rajatud toetuste abil).

*2020 kulud on märgitud planeeringu (eelarve) alusel

Joonis 12 Raasiku valla kogukulude jagunemine (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Tabel 5 Raasiku valla investeeringud aastatel 2016 - 2020.a sh alates 2018 kulud tekkepõhiselt (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

Investeeringu objekt		2016	2017	2018	2019	2020*
ÜLD	Osakapitali suurendamine (Raven OÜ)	80 012			448 000	
	Jäätmejaam				1 632	137 320
	Vallavalitsuse hoone ja inventar	20 081		29 719		60 000
	Raasiku valla Sport (spordirajatised ja inventar)	4 453	3 176	5 000	149 951	60 000
	Päästeteenused					150 000
	Raasiku Tervisekeskus		39 804			
	Sotsiaalkorterid					25 000
TARISTU	Teed (sh kergliiklusteed) ja parklad	211 864	539 291	916 812	179 136	484 902
	Veevarustus ja liigvesi	24 304	40 000			
	Tänavavalgustus		2 100	16 367	18 101	82 000
	Avalikud alad					10 000
KOOLID	Huvikool Pääsulind	18 224	10 589	179 781		14 765
	Pikavere Mõisakool	68 601		44 934		8 000
	Aruküla Põhikool	5 769	52 987	1 199 526	2 328 240	
	Raasiku Põhikool	691 151	1 905 708	2 357 640		16 000
LASTEAIAD	Aruküla Lasteaed Rukkilill	31 834	51 640		8 640	50 389
	Raasiku Lasteaed Oravake	6 416	2 200			
RAHVAMAJAD, RAAMATUKOGUD	Aruküla Rahvamaja		0	10 320	116 112	
	Raasiku Rahvamaja	15 428	87 061	12 133	29 451	
	Aruküla Raamatukogu/Tervisekeskus	20 541	17 059			55 000
	Raasiku Tervisekeskus					60 000
KOKKU		1 198 677	2 751 615	4 772 232	3 279 263	1 213 376

*-2020 investeeringud on märgitud planeeringu (eelarve) alusel

3.4 Laenude teenindamine

Raasiku vallal on viis kehtivat laenulepingut ja käesoleva eelarvestrateegia koostamise ajaks on Raasiku vallal teenindada laene kogusummas ca 5,2 mln eurot.

Laenujäägist moodustavad suurima osa ehk 90% Raasiku Põhikooli rekonstrueerimise ja Spordihoone ehitamise ning Aruküla Põhikooli laienduse ja staadioni rajamise finantseerimislaenud. Ülejäänud 10% moodustavad Raasiku Lasteaia renoveerimise ja juurdeehituse ning valla veemajandusprojekti ja liigvee ärajuhtimissüsteemi rajamise finantseerimislaenud.

Tänane laenukoormus moodustab valla tuludest ca 51%, aasta varem oli see 66,1%. Kuna käesoleval aastal laenu juurde ei võetud, toimus ainult olemasolevate laenu tagasimakse (vt tabel 6), siis laenukoormus on alanenud ja laenude teenindamise võimekus kasvanud.

Valla võimekus täiendava laenu võtmiseks prognoostulude ja kulude alusel on 2021 aastal ca 2 mln eurot, millest on planeeritud realiseerida 1,3 mln eurot Aruküla Lasteaia juurdeehituse finantseerimiseks ja Nurme 10 sotsiaalmaja rekonstrueerimise vallaosaluse tagamiseks.

Kuniks valla põhitegevuse tulem ületab laenu tagasimakse kohustuse suurust, pole laenude teenindamisega probleeme. Nii strateegia koostamise ajal kui ka strateegia perioodil ei ole näha, et valla põhitegevuse tulem väheneks kriitilise piirini ja laenu tagasimaksed saaks vallale ületamatuks koormaks.

Tabel 6 Raasiku valla laenulepingute maksegraafik 2019 - 2031.a. Tabelis kajastatud intressimaksed alates 2020 aastast on planeeringu alusel ja muutuvad vastavalt euribori muutusele. Tabel ei sisalda eelarvestrateegias planeeritud uusi laene.

Aasta	Põhiosa tagasimaksed	Intressimaksed	Uus laen	Laenu põhiosa jääk aasta lõpus
2019	466 561	41 822	2 272 000	5 632 311
2020	545 778	51 624	-	5 086 532
2021	546 126	47 525	-	4 540 407
2022	550 126	43 325		3 990 281
2023	552 306	40 895		3 437 975
2024	505 306	33 845		2 932 669
2025	495 549	32 176		2 437 119
2026	490 028	28 236		1 947 092
2027	277 542	27 000		1 669 550
2028	1 617 880 ³	26 000		51 670
2029	17 222	1 000		34 448
2030	17 222	1 000		17 226
2031	17 226	1 000		0

3.5 Vallaeelarve prognoos aastateks 2021 – 2024

3.5.1 Tulude prognoos

Käesolevas eelarvestrateegias on põhitegevuse tulude osas välja toodud maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadud toetused tegevuskuludeks ja muud tegevustulud. See on vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse §7 liigendusele. Tulud on prognoositud jälgides valla statistilisi näitajad (elanikkonna arv, maksumaksjate arv ja tulud) ja Rahandusministeeriumi 2020 suveprognoosijärgset SKP kasvu ja brutopalkasid.

Rahandusministeeriumi majandusprognoosile ja reaalsele maksulaekumistele ning rahvastikuregistri andmetele tuginedes on prognoositud vallale põhitegevuse tulude muutuseks

³ 2018 laenulepingu (3,8 mln) 1/3 osa tagasimakse (bulletlaen)

2021.a -4,8%⁴ (sh maksutulu -1,3%), 2022.a 7,4%, 2023.a 6,8% ja 2024.a 6,7%. Tulude kasvuallikana on arvestatud valla maksumaksjate sissetulekute kasvu nii nagu Rahandusministeerium on prognoosinud keskmise palga kasvu ja maksumaksjate arvu kasvu tulenevalt rahvaarvu kasvust.

Suurima osa tulubaasis moodustabki valda sisse registreeritud elanike sissetulekute tulumaksueraldis, mis moodustab 2020 aasta planeeringu kohaselt 61,4% valla kogutuludest (2019 oli 64,2%). 2021 aastaks üksikisiku tulumaksu eraldise kasvu pole planeeritud ning planeeringute kohaselt moodustab see 63,5% kogu 2021 aasta tuludest. Teine oluline osa tuludes on toetus- ja tasandusfond, mis moodustab keskmiselt 2020 aastal 30% kogutuludest (2019 aastal 25,2%).) 2021 aastaks on see tulueelarve osa planeeritud 27,8% tuludest, kuna lisandunud on täiendavad riigipoolt toetavatavad tegevused. Kaupade ja teenuste müügitulule kasvuks on planeeritud kogu eelarvestrateegia perioodil 10% aastas tulenevalt Aruküla lasteaia lisarühmade ja jääväljaku kasutuselevõtust. See tulerida moodustab kogutuludest ca 6,8%

Tabel 7 Tulumaksu laekumised ja prognoos (allikas: Rahandusministeerium ja Raasiku vallavalitsus)

	2017	2018*	2019	2020*	2020 (8 kuud)	2021*	2022	2023	2024
Maksumaksjate arv	2454	2536	2622	2588	2635	2619	2660	2668	2694
Maksumaksjate arvu muutus %	10,4	3,3	3,4	-1,3	0,5	1,2	1,6	0,3	1,0
Maksumaksjate sissetulek eur	1 271	1 313	1 403	1 406	1 447	1 428	1 493	1 565	1 626
Eesti keskmine brutopalk eur	1 221	1 310	1 407	1 422	1 433	1 428	1 493	1 565	1 626
Valla maksumaksjate sissetuleku muutus %	6,3	3,3	6,9	0,2	3,1	1,6	4,6	4,8	3,9
Tulumaksueraldis (tekkepõhine)	4 722 183	5 138 177	5 357 144	5 215 500	3 713 357	5 367 550	5 699 725	5 992 563	6 286 813
arvestusliku ja tegeliku vahe	380 488	399 251	90 766	-6 802	65 227	0	0	0	0
Tulumaksueraldise muutus %	#REF!	8,8	4,3	-2,6		2,9	6,2	5,1	4,9
Tulumaksu eraldise ja sissetulekute suhe %	12,62	12,86	12,14	11,94	12,17	11,96	11,96	11,96	11,96
riigieraldise määr %	11,60	11,86	11,93	11,96	11,96	11,96	11,96	11,96	11,96

2018* lisandusid maksumaksjatena ka pangaintresside saajad

2020* märgitud andmed august 2020 andmete põhjal

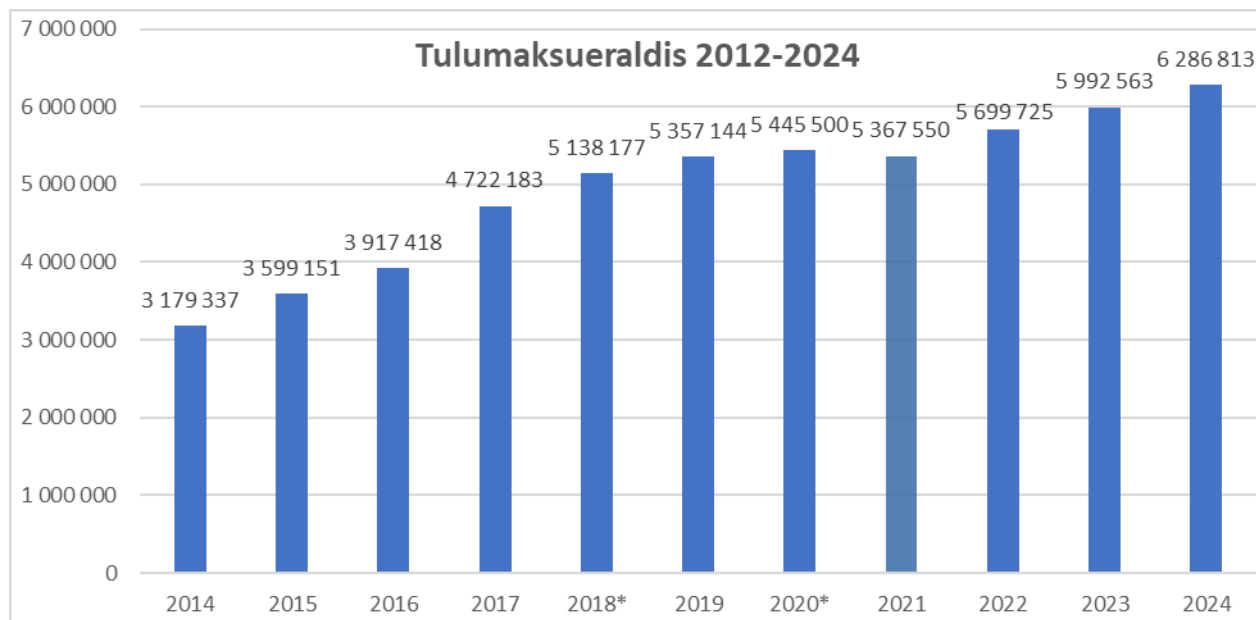
2021* arvestatud rahvaarv 20.10.2020 seisuga (5135*0,51)

Tulumaksu prognoosimine põhineb kahe eelduse prognoosimisel: maksumaksjate arvu muutus ja sissetulekute muutus. Vähesel määral mõjutab tulumaksueraldist ka eraldise ja sissetulekute suhe ehk tulumaks, mida ei maksta töötasult. Maksumaksjate arv on vallas olnud küllaltki ühesugune v.a 2017 aasta, mil maksumaksjate arv kasvas ca 10%. Samas tuleb arvestada, et tavapäratult suur rahvaarvu ja maksumaksjate arvu kasv oli tingitud Haldusreformist ja selle raames läbi viidud kodanikukampaaniast. Tavaolukorras on jäänud muutus 0,3-3,6% vahele (periood 2014-2019). Eelarvestrateegia koostamise ajaks on 2020 rahvaarv 5135 inimest, mis on võetud järgmiste aastate maksumaksjate arvu prognoosimise aluseks. Muutusesse on lisatud ka potentsiaalne

⁴ Vähenemine tulenevalt 2020 erakorralistest riigotoetustest, mida 2021 eelarves ei ole

kasvupronoos tulenevalt uute elamispiindade kasutuselevõtust ja seeläbi rahvaarvu kasvust, mille tulemusel on järgmise nelja aasta maksumaksjate arvu kasvuks prognoositud keskmiselt 1% aastas.

Sissetulekute prognoosimisel on arvestatud Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi kohase brutopalkade kasvuga (vt tabel 7).

*2020 on märgitud korrigeeritud eelarve, 2021-2024 eelarvestrateegias planeeritud summa

Joonis 13 Tulumaksueraldised (allikas: Raasiku Vallavalitsus)

3.5.2 Kulude prognoos

Raasiku valla kulude prognoosimisel esimene oluline kriteerium on kulude ja tulude tasakaalu hoidmine. Teine eesmärk on püüda säilitada positiivne põhitegevuse tulem ehk hoida kulud tuludest madalamal. Seeläbi suudame tagada piisava investeerimisvõime (sh omafinantseering arendusprojektideks, mis kasutavad erinevaid toetusrahasisid) ja laenude teenindamise suutlikkuse. Käesolevas eelarvestrateegias on põhitegevuse kulude osas välja toodud antavad toetused tegevuskuludeks ja muud tegevuskulud sh personalikulud, majandamiskulud ja muud kulud. See on vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse peatükk 2 § 1 liigendusele.

Põhitegevuse kulud on planeeritud eelarvestrateegiasse 5% kasvuga, millele on lisatud täiendavad kulud tulenevalt uute rajatiste kasutuselevõtust ja asutuste suurenemisest. 2021 eelarvesse on täiendava kulukasvuna arvestatud järgmisel aastal toimuvad kohaliku omavalitsuse valimiste läbiviimise kulud, Aruküla lasteaia laienemisest tulenevad kulud ja jäätmejaama ülalpidamiskulud, mis teeb 2021 aasta kulukasvuks ca 10%. Aastatel 2014-2017 on kulude kasv olnud keskmiselt 8% aastas, 2018 17% ja 2019 13%. Tulenevalt majanduslangusest ja kulukärbedest jääb 2020 põhitegevuse kulukasv 2% juurde.

2021 aasta põhitegevuse tulemiks on planeeritud eelarvestrateegias ca 650 tuhat eurot, mis on oluliselt väiksem kui viimastel aastate vastav näitaja. Alates 2016 aastast on olnud põhitegevuse tulem enam kui 1 mln eurot. Tulemi vähenemise põhjuseks on majanduslangus, töötuse kasv ja palgakasvu aeglustus. Majanduse ja palgakasvu taastumisel põhitegevuse tulem kasvab ja 2023 aastaks taastub majanduslanguse eelse perioodi tasemele.

Investeeringuid on perioodile 2021 – 2024 planeeritud 7 mln ulatuses, millest 3,5 mln on planeeritud finantseerida täiendava laenu abil ja 1,4 mln taotletavate toetuste abil. Ülejäänud 2,2 mln on planeeritud katta valla omavahendite arvelt (sh tuluga vallavara müügist).

Eelarvestrategiasse planeeritud investeeringud projektide lõikes on toodud Lisa 1 tabelis 2.

Tabel 8 Põhitegevuse tulude ja kulude vahe ehk põhitegevuse tulem aastatel 2016 – 2024

Põhitegevus	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	täitmine	täitmine	täitmine	täitmine	eelarve	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos
TULUD	5 976 019	6 880 391	8 109 960	8 344 178	8 874 928	8 449 607	9 076 326	9 692 665	10 342 248
<i>Muutus %</i>	<i>12,17</i>	<i>15,13</i>	<i>17,87</i>	<i>2,89</i>	<i>6,36</i>	<i>-4,79</i>	<i>7,42</i>	<i>6,79</i>	<i>6,70</i>
KULUD	4 891 364	5 372 098	6 160 024	6 955 551	7 082 104	7 796 549	8 178 863	8 579 914	9 001 630
<i>Muutus %</i>	<i>7,76</i>	<i>9,83</i>	<i>14,67</i>	<i>12,91</i>	<i>1,82</i>	<i>10,09</i>	<i>4,90</i>	<i>4,90</i>	<i>4,92</i>
TULEM	1 084 655	1 508 293	1 949 936	1 388 627	1 792 824	653 058	897 463	1 112 751	1 340 618
<i>Muutus %</i>	<i>37,60</i>	<i>39,06</i>	<i>29,28</i>	<i>-28,79</i>	<i>29,11</i>	<i>-63,57</i>	<i>37,42</i>	<i>23,99</i>	<i>20,48</i>
Omafinantseerimise võimekus	1,2	1,3	1,3	1,2	1,3	1,1	1,1	1,1	1,1

Kohaliku omavalitsus finantsjuhtimise seaduse §33 lõike 2 alusel on põhitegevuse tulemi lubatav väärtus 0 või positiivne.

Omafinantseerimise võimekuse näitaja peegeldab põhitegevuse tulemit suhtarvuna, mis arvutatakse põhitegevuse tulude ja kulude suhtena.

Omafinantseerimise võimekuse näitaja loetakse heaks, kui see on arvnäitaja 1 või üle ühe. Raasiku valla vastav näitaja on positiivne, keskmiselt 1,2 (vt tabel 8).

3.5.3 Likviidsed varad ja kohustused

Põhitegevuse tulemi ja investeerimistegevuse kogusumma moodustab eelarve tulemi. Eelarve tulemi võib olla negatiivne ja üldjuhul on see negatiivne, kui on planeeritud investeeringute finantseerimine kas varasemate säästude (likviidsed varad) ja/või laenuraha kaasabil. Eelarve tasakaalu saavutamiseks kasutame kahe komponendi koosmõju: likviidsete varade jäägi vähenemine ja vajadusel ka kohustuste suurenemine ehk laenude võtmine.

Tabel 9 Ülevaate eelarvestrategia perioodil prognoositavatest rahavoogudest

Rahavood	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	täitmine	täitmine	täitmine	täitmine	eelarve	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos
Põhitegevuse tulemi	1 084 655	1 508 293	1 949 936	1 388 627	1 792 824	653 058	897 463	1 112 751	1 340 618
Investeeringutegevus	-951 134	-3 170 915	-4 294 238	-3 227 541	-982 176	-1 975 873	-232 825	-2 473 995	-481 445
Eelarve tulemi	133 521	-1 662 622	-2 344 302	-1 838 914	810 648	-1 347 814	464 638	-1 311 244	859 179
Kohustuste võtmine	0	1 240 486	2 287 514	2 272 000	0	1 300 000	200 000	2 000 000	0
Kohustuste tasumine	-175 569	-269 765	-313 917	-466 561	-544 000	-546 126	-668 726	-672 306	-811 806
Likviidsete varade jääk aasta lõpuks	673 583	660 960	128 092	142 260	632 200	38 259	34 171	50 621	97 989

2020* näitajad on eeldatav 2020 eelarve täitmine sh on prognoositud likviidsete varade jääk aasta lõpuks

3.5.4 Investeermistegevus

Põhitegevuse tulemi summa näitab, millises ulatuses on võimalik teostada investeeringuid (põhivara soetust) jooksva aasta omavahendite arvel. Tegelikult lisanduvad investeeringute allikana põhivara müük, saadud ja antud investeeringute sihtfinantseerimise vahe, osaluste ja aktsiate müügi ja soetuse vahe, tagasilaekuvate ja antavate laenude vahe (lubatud ainult sõltuvale üksusele) ja finantstulude ja kulude vahe. Nimetatud komponendid kokku moodustavad investeermistegevuse kogusumma.

Eelarvestrateegias on kajastatud aastale 2021 laen 1,3 mln, mis on planeeritud Aruküla Lasteaia juurdeehituse ja küttesüsteemi rekonstrueerimise finantseerimiseks ja aastale 2021 laen 0,2 mln eurot Raasiku ÜVK-le. Järgmine laen 2 mln eurot on planeeritud aastale 2023 Raasiku Kooli (lasteaed ja kool) ruumipuuduse lahenduse realiseerimiseks ja Aruküla keskväljaku rajamiseks.

Raasiku valla 2020 aasta netovõlakoormus on aastaelarve kohaselt 4,5 mln eurot ehk ca 51% põhitegevuse tuludest. 2021 aasta netovõlakoormuseks on eelarvestrateegias planeeritud 5,8 mln eurot, mis moodustab 69% planeeritavatest tuludest. 2021 aasta on strateegiaperioodi kõrgeima laenukoormusega aasta.

Netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest. Aastatel 2020 ja 2021 võib kohaliku omavalitsuse üksuse netovõlakoormus aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kümnekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat.⁵

Konkreetselt aasta individuaalne netovõlakoormuse ülemmäär ja teised arvulised näitajad on näha Lisa 1 eelarvestrateegia tabelis nr 1.

Eelarvestrateegiasse planeeritud investeeringud on objektide põhiselt koos selgitustega näha Lisa 1 eelarvestrateegia tabelis nr 2.

⁵ KOFS §59 lg12

Lisa 1 Eelarvestrateegia tabelid

Tabel 1 Raasiku valla eelarvestrateegia aastani 2024

Raasiku vallavalitsus	2019 täitmine	2020 eeldatav täitmine	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	8 344 178	8 874 928	8 449 607	9 076 326	9 692 665	10 342 248
Maksutulud	5 489 183	5 597 145	5 526 777	5 866 913	6 168 111	6 471 139
sh tulumaks	5 357 144	5 445 500	5 367 550	5 699 725	5 992 563	6 286 813
sh maamaks	132 039	151 645	159 227	167 189	175 548	184 325
Tulud kaupade ja teenuste müügist	567 784	505 300	555 830	611 413	672 554	739 810
Saadavad toetused tegevuskuludeks	2 272 348	2 764 864	2 360 000	2 590 000	2 843 000	3 121 300
sh tasandusfond	1 289	51 912	50 000	50 000	50 000	50 000
sh toetusfond	2 099 526	2 588 676	2 300 000	2 530 000	2 783 000	3 061 300
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	171 533	124 276	10 000	10 000	10 000	10 000
Muud tegevustulud	14 863	7 619	7 000	8 000	9 000	10 000
Põhitegevuse kulud kokku	6 955 551	7 082 104	7 796 549	8 178 863	8 579 914	9 001 630
Antavad toetused tegevuskuludeks	372 334	371 976	383 135	394 629	406 468	418 662
Muud tegevuskulud	6 583 216	6 710 128	7 413 413	7 784 234	8 173 446	8 582 968
sh personalikulud	4 354 537	4 626 844	4 963 186	5 211 345	5 471 913	5 745 508
sh majandamiskulud	2 197 105	2 069 184	2 393 227	2 512 889	2 638 533	2 770 460
sh muud kulud	31 574	14 100	57 000	60 000	63 000	67 000
Põhitegevuse tulem	1 388 627	1 792 823	653 059	897 463	1 112 751	1 340 618
Investeeringitegevus kokku	-3 227 541	-982 176	-2 000 873	-432 825	-2 423 995	-481 445
Põhivara müük (+)	38 529	186 100	250 000	200 000	140 000	0
Põhivara soetus (-)	-2 831 803	-1 278 376	-3 360 256	-565 000	-2 701 000	-390 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-2 776 293	-1 116 376	-2 196 848	-565 000	-2 501 000	-390 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	55 510	162 000	1 163 408	0	200 000	0
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	-448 000	0				
Finantstulud (+)	45	100				
Finantskulud (-)	-41 822	-52 000	-54 025	-67 825	-62 995	-91 445
Eelarve tulem	-1 838 914	810 647	-1 347 814	464 638	-1 311 244	859 173

Finantseerimistegevus	1 805 439	-544 000	753 874	-468 726	1 327 694	-811 806
Kohustiste võtmine (+)	2 272 000	0	1 300 000	200 000	2 000 000	
Kohustiste tasumine (-)	-466 561	-544 000	-546 126	-668 726	-672 306	-811 806
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	14 171	489 940	-593 940	-4 088	16 450	47 367
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	47 646	223 293	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	142 260	632 200	38 259	34 171	50 621	97 989
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	5 655 321	5 111 321	5 865 195	5 396 469	6 724 163	5 912 357
Netovõlakoormus (eurodes)	5 513 061	4 479 121	5 826 936	5 362 298	6 673 542	5 814 369
Netovõlakoormus (%)	66,1%	50,5%	69,0%	59,1%	68,9%	56,2%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	8 331 765	8 874 928	6 759 686	5 445 796	6 676 507	8 043 709
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	99,9%	100,0%	80,0%	60,0%	68,9%	77,8%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	2 818 703	4 395 806	932 750	83 498	2 965	2 229 340

Tabel 2 Raasiku valla eelarvestrateegia perioodi Investeeringuobjektid

Investeeringuobjektid	2019 täitmise	2020 eeldatav	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	Täiendav info
1. Vallamaja	0	60 000	240 000	200 000	0	0	vallamaja hoone osaline rek 2021 (riigi investeeringutoetus 240 000); 2022 Raasiku ÜVK
<i>sh toetuse arvelt</i>			240 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		60 000		200 000			
2. Avalik kord ja julgeolek / Päästegaraaž	0	150 000	0	0	0	0	
<i>sh toetuse arvelt</i>							
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		150 000					
3. Majandus / Valla teed, tänavad, parklad	179 136	549 902	385 000	330 000	341 000	350 000	Teehoiukava + Aruküla Tln mnt kergtee ja Raasiku Paju tn rek (2020); Raasiku Paju tn-Kostivere mnt kergtee (2021)
<i>sh toetuse arvelt</i>		65 000	65 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	179 136	484 902	320 000	330 000	341 000	350 000	
4. Majandus / Väljarenditud pinnad	0	60 000	0	0	0	0	Raasiku Tervisekeskuse osaline rek
<i>sh toetuse arvelt</i>							
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		60 000					
5. Majandus / Maakorraldus	0	10 000	20 000	0	350 000	0	Aruküla keskväljak
<i>sh toetuse arvelt</i>							
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		10 000	20 000		350 000		
6. Keskkonnakaitse / Jäätmejaam	1 632	137 320	0	0	0	0	
<i>sh toetuse arvelt</i>		97 000					
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	1 632	40 320					

7. Elamu- ja kommunaalmajandus / Tänavavalgustus	18 101	82 000	717 856	15 000	10 000	40 000	2020-2021 tänavavalgustuse rek KIK toetuse abil (abikõlbulikumad kulud 737 866,8 sh toetus 63%).
<i>sh toetuse arvelt</i>	4 800		464 856				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	13 301	82 000	253 000	15 000	10 000	40 000	
8. Vabaaeg, kultuur ja religioon / Veetorn, raamatukogu	0	55 000	10 000	0	0	0	Raasiku Veetorni osalise parenduse II osa 2021
<i>sh toetuse arvelt</i>							
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		55 000	10 000				
9. Vabaaeg, kultuur ja religioon / SPORT	149 950	60 000	282 400	0	0	0	2020: jäämasin; 2021 jääkompressor 242 400 (sh toetus 148 552) ja Raasiku staadioni parendus 40 000 (riigi invest.toetus).
<i>sh toetuse arvelt</i>	40 013		188 552				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	109 938	60 000	93 848				
10. Vabaaeg, kultuur ja religioon / Rahvamajad	145 563	0	0	0	0	0	
<i>sh toetuse arvelt</i>							
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	145 563						
11. Haridus / Pikavere Mõisakool	0	8 000	55 000	10 000	200 000	0	2020: vundamenti ja panduse parendus 40 000 (riigi invest.toetus); 2022-2023 fassaadirek sh osaliselt toetuse abil
<i>sh toetuse arvelt</i>			55 000		100 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		8 000		10 000	100 000		
12. Haridus / Huvikool Pääsulind	0	14 765	0	10 000	200 000	0	2020: ustevahetus; 2022-2023 fassaadirek sh osaliselt toetuse abil
<i>sh toetuse arvelt</i>					100 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		14 765		10 000	100 000		
13. Haridus / Raasiku Kool	0	16 000	100 000	0	1 600 000	0	2021-2023: Raasiku hariduslinnak
<i>sh toetuse arvelt</i>							
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		16 000	100 000		1 600 000		
14. Haridus / Aruküla Põhikool	2 328 240	0	0	0	0	0	
<i>sh toetuse arvelt</i>							
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	2 328 240						
15. Haridus / Aruküla Lasteaed	8 640	50 389	1 200 000	0	0	0	Aruküla Lasteaia juurdeehitus (laenuraha abil)
<i>sh toetuse arvelt</i>							
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	8 640	50 389	1 200 000				
16. Sotsiaalne kaitse / Nurme 10 korterelamu	0	25 000	350 000	0	0	0	Sotsiaalkortermaja rekonstrueerimine toetuse abil
<i>sh toetuse arvelt</i>			150 000				
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		25 000	200 000				
KÕIK KOKKU	2 831 262	1 278 376	3 360 256	565 000	2 701 000	390 000	sh laenuraha 2021.a 1,3 mln eur; 2022 a 0,2 mln ja 2023.a 2 mln eur
<i>sh toetuse arvelt</i>	44 813	162 000	1 163 408	0	200 000	0	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	2 786 450	1 116 376	2 196 848	565 000	2 501 000	390 000	